אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת א

תמצית האגרת

תאריך ומקום: יום ב', פרשת ראה, תרמ"ח - זיימל
נמען: דוד־זקנו, הגאון ר' מרדכי גימפל יפה, אב בית דין רוזינאי

הרב קוק כותב לדוד־זקנו לרגל עלייתו הקרובה לארץ ישראל. הרב קוק משמח בכך שארץ הקודש זוכה לגדול כזה, אף שחוץ לארץ מתייתמת ממנו. הרב קוק מצטער שאינו יכול לבוא להיפרד ממנו, בגלל צורכי הציבור בעירו והשלמת החוברת הראשונה של כתב העת "עיטור סופרים". הרב קוק מבקש שיתפלל עליו במקומות הקדושים, ומציע לו לפרסם את חידושיו ב"עיטור סופרים".

עיקרי הדברים

- שמחה על עליית גדול הדור לארץ ישראל: "למי כל חמדת ישראל אם לא לארץ קודש".
- מחויבות הרב קוק כרב העיר מונעת ממנו לנסוע.
- כתב העת התורני "עיטור סופרים" שהרב קוק עורך.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] *והוא אינו חלק מלשון האגרת.*

בע"ה[1], יום ב' "את הברכה במקום אשר יבחר ד'" תרח"ם[2], זיימל. [זיימל שבליטא, שבה כיהן הרב קוק ברבנותו הראשונה]

נוכח ד' דרכו, ויציץ עליו מחרכו, [על פי שיר השירים ב, ט] להביאו בשמחה אל המנוחה, עיר קודש ציון הברוכה, הוד כבוד אדוננו הדר תפארתנו, דו"ז[3] הגאון [דודו זקנו (אחי סבו), הגאון] האמתי שר התורה צדיק כביר כקש"ת[4] מוהר"ר[5] מרדכי גימפל [הרב מרדכי גימפל יפה, רבה של רוז'ינוי, מחלוצי העלייה הדתית, שעלה לארץ באותה שנה (תרמ"ח) ונפטר ביהוד] שליט"א[6], הגאבד"ק[7] רוזינאי.

שלו'[8] רב לכבוד הדרת גאון קדושת האדון שליט"א, שלו' לכל אשר לו, יאושר בארץ החיים, ובקרוב יחזה בנחמת ציון וירושלים, וישא רנה ותפלה בשער השמים, בעד השארית הנמצאה בגלות החל בכליון עינים, ובתוכם יזכר בחסד ורחמים דל תבונה וקצר ידים, עבד נקלה שואף ומשתוקק ליום בא מבשר עלי רמתים, [על פי ישעיהו נב, ז] לאמר גאל ד' את עמו נחם ציון וירושלים.

---

1 בע"ה - בעזרת השם
2 תרח"ם - השנה תרמ"ח (1887/1888) - כתובה בצירוף אותיות של מספר השנה
3 דו"ז - דוד זקני
4 כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו
5 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
6 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
7 הגאבד"ק - הגאון אב בית דין קהילת
8 שלו' - שלום

יום ו' עש"ק[9] העבר הגיעני מכתב מכבוד מר חותני הגאון הגאבד"ק פאניוועז [חותנו, האדר"ת, הרב אליהו דוד רבינוביץ תאומים, אז רבה של פוניבז'] שליט"א, שהיה אז בוואַרשה, ובתוכו ראיתי אור נוגה, אשר פתאום הבריק נגד עיני, תבנית כתב יד קודש כתוב הדר מאת הוד גאון חתנו הגאון אבד"ק[10] קאפולא [רב קהילת קופיל] שליט"א, אשר מאז טרם באתי באנשים הכרתיו מעט הייתי צמא לדעת ולשמוע ממנו דבר, וכה נעצרתי מסיבות שונות להפיק חפץ לבבי, וגם אדרעסתו לא ידעתי אל נכון, עד אשר מאת ד' היתה נסבה כי הוד גאון חתנו שיחי'[11] הקדימני הוא, ואכלם בסתר לבבי כי לא כך יאתה, [והתביישתי בלבי, כי לא כך ראוי (שהגדול יקדים לכתוב לקטן)] - ובמכתבו יבשרני שמחה וגיל, מעורבת באי-רצון מעט, כי ביום ר"ח אלול הבעל"ט[12], בחסד ד' יתברך נכון הדר"ג[13] מר דודי-זקני האדון שליט"א לישא פעמיו קודש אל הארץ אשר ד' אלקינו דורש אותה. [דברים יא, יב] פחד ורחב לבבי לשמועה טובה, כי ארץ קדשנו תגיל בראותה בן נאמן, אשר בו תתפאר, ובהדר גאונו וקדושת צדקתו תשא ראש לכבוד ותפארת, שב אליה מארץ מרחק לרצות אבניה ולחונן עפרה. ["כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" (תהלים קב, טו)] ושמחתי האמתית גרשה מפני רעיוני שוא, אשר התגנבו בחובי להתעצב, כי הלא ארצנו חסרא גברא רבא, [תחסר אדם גדול (ארמית)] בהעתיקו משכן כבודו בארץ חמדה, וממנה פנה זיו הוד והדר, אבל נחמתי אחרי שובי, לדבר עם לבי, כי למי כל חמדת ישראל אם לא לארץ קודש, ורק זאת היא תפארתנו ותהלת כל עם ד', כי בארץ קדשנו שמה יתנוססו אדירי פארי דורנו מאירי עינינו באור ד'. ודי יאמץ חילו לנוב שמה בשיבה טובה, ואוירא דא"י[14] תוסיף עליו שנות חיים ותעצומות, להגביר חילים בתורתנו הק'[15] ועבוה"ק[16] לאורך ימים. - במכתבו יעירני כבוד הגאון חתנו שליט"א לדבר, אשר לולא דברי גדול בעם ד' הי'[17] ראוי שאמצא לזה בעצמי, ונפשי שוקקה מאד לחזות כעת, טרם יסע הדר"ג האדון שליט"א לארץ חמדה, את פניו בקודש. אמנם למורת חפץ נפשי הנני אסור באסורי ההכרח בעבודת עם ד' אלה בפ"ק[18] [בפה קהילת (זיימל)] שי'[19], הנתונה על שכמי, כי לא אוכל בשום אופן לנסוע כעת בסבת צרכי-צבור נכבדים, העומדים כעת על הפרק, ובלעדי חלילה ילכו תמס. נוסף לזה עבודת העי"ס[20], [עבודת "עיטור סופרים", כתב העת התורני שהוציא הרב קוק בצעירותו] אשר בשבוע זה תגמר בע"ה, כפי הנראה, ותצא החוברת הראשונה מביה"ד[21], תכריחני שלא לזוז ממקומי לעמוד על המשמר, ואף כי למען העיטור-סופרים היתה נחוצה לי נסיעה לווילנא, לא אוכל מפאת עבודת העיר הי"ו[22] הקודמת באיכות החיוב עלינו. ע"כ[23] ברכות צדיק כביר אבקשה כעת, כאלו הי' חפצי עולה בידי לראות פניו, כאשר פללתי, והי'[24] נא זכות מרן הדר גאון זקני

---

9 עש"ק - ערב שבת קודש
10 אבד"ק - אב בית דין קהילת
11 שיחי' - שיחיה
12 הבעל"ט - הבא עלינו לטובה
13 הדר"ג - הדרת גאונו
14 דא"י - דארץ ישראל
15 הק' - הקטן
16 ועבוה"ק - ועבודת הקודש
17 הי' - היה
18 בפ"ק - בפרק קמא (הפרק הראשון)
19 שי' - שיחיה
20 העי"ס - העיטור סופרים (שם כתב עת שערך הרב)
21 מביה"ד - מבית הדין
22 הי"ו - השם יברכהו ויחייהו
23 ע"כ - על כן
24 והי' - והיה

ז״ל[25], אבוה דמרן [אביו של רבנו (ארמית)] שליט״א, עומד בעדי לפקדני לטובה בארץ החיים, להזכירני בתפלה במקומות המקודשים, שיחנני ד׳ דעה בינה והשכל בתוה״ק[26] ויראתו, ויותר לא אבקש, וכולא בי׳. [והכל כלול בו (ארמית)]

בחתימת דברי אעיר, אולי יהי׳[27] להוד גאונו לפעול איזה פעולה לטובת ארצנו הק׳, בשכנו בה בע״ה, יוכל להוציא מחשבתו הקדושה לאור ע״י[28] העיטור-סופרים ביתר שאת בע״ה.

ואצא בברכה לראש הדר גאון האדון, ינחהו ד׳ על מי מנוחות, ויביאהו לשלו׳[29] אל המנוחה ואל הנחלה, לראות ציון עה״ק[30] וארץ צבי, ובשוב ד׳ שבות עמו יגל וישמח, בראות יחד כל עם ד׳ אלה שבים לציון ברנה.

כנפש הדר גאון האדון תפארת ישראל שליט״א, ונפש עבד צעיר משתחוה מרחוק בכבוד ומורא, חותם בברכה

אברהם יצחק הכהן

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

---

25 ז״ל - זכרונו לברכה
26 בתוה״ק - בתורתנו הקדושה
27 יהי׳ - יהיה
28 ע״י - על ידי
29 לשלו׳ - לשלום
30 עה״ק - עיר הקודש